

Buitenshuis werken past bij moderne boerin

Bijna veertig procent van de boerinnen heeft een baan buitenshuis, zo vertellen de jongste cijfers van het CBS. Tot 4,5 ton melkquotum heeft dat soms een financiële reden. Maar meestal zijn de sociale contacten, het uitoefenen van het 'eigen' beroep en het gevoel van eigenwaarde de redenen voor een baan buiten de deur.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

Manlief haalt de kinderen uit school, schoonmoeder past van half vier tot zes uur op en met wat kunst- en vliegwerk staat om half zeven het avondeten op tafel. Vroeger was een dergelijk beeld op een boerderij volkomen ondenkbaar. Als boerin werkte je thuis op de boerderij en in het huishouden.

Dat beeld is inmiddels helemaal veranderd en cijfers van de jaarlijkse landbouw telling van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) bevestigen dat (zie figuren). Binnen de gespecialiseerde melkveebedrijven in Nederland heeft 37,2 procent van de boerinnen een baan buitenshuis. 'Dit cijfer wordt nog wat vertekend door de vergrijzing. Binnen de groep 55-plussers is een baan buitenshuis nog altijd ongebruikelijk', interpreteert Cor Pierik van het CBS de uitkomsten. 'Voor de jonge generatie boerinnen schat ik het aandeel buiten de deur werkenden toch wel op zo'n 60 procent.'

Behoeftte aan sociale contacten

Advocate Patricia Scheirlynck ziet dezelfde trend in Vlaanderen. 'Vroeger was een buiten de deur werkende boerin toch wat ongewoon. Nu kijkt men ervan op als je als vrouw gestudeerd hebt en ervoor kiest om thuis op het bedrijf te gaan werken', stelt Patricia. 'Het is vooral belangrijk dat de vrouw van een boer werk doet dat ze echt leuk vindt. Niet dat ze, omdat ze met een boer trouwt of samenwoont, ook automatisch het beroep van haar partner overneemt. Het wordt tegenwoordig algemeen aanvaard dat de boerin zelf haar beroepskeuze maakt en dan blijkt dat er steeds meer vrouwen buitenshuis gaan werken.'

Patricia is zelf vrouw van een melkveehouder en

ISABELLE DE WISPELAERE: 'BEDRIJF ZO GEORGANISEERD DAT IK ER NIET NODIG BEN'

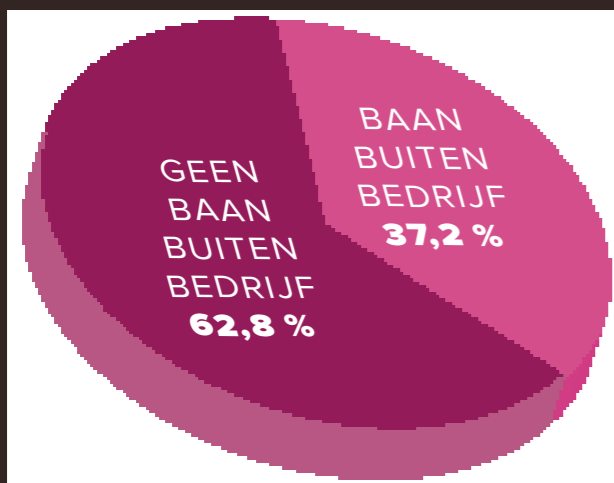
Het is voor Isabelle De Wispelaere uit het Vlaamse Diksmuide een bewuste en weloverwogen keuze om als partner van een landbouwer buiten het bedrijf te werken. 'Ik hecht veel belang aan sociale contacten en aan mijn persoonlijke ontwikkeling en zelfontplooiing', vertelt Isabelle. 'Ik ben bio-ingenieur van opleiding en had ook zin om daar wat meer mee te gaan doen.' Isabelle werkt al zestien jaar als bedrijfseconomisch adviseur voor land- en tuinbouw bij SBB Accountants & Adviseurs. Daarnaast is ze moeder van drie kinderen. 'We hebben het bedrijf zo georganiseerd dat ik er niet nodig ben voor de dagelijkse werkzaamheden', vertelt Isabelle. 'Hiervoor hebben we wel investeringen gedaan, zoals het bouwen van een compleet nieuwe stal met korte looplijnen en de aankoop van een

voermengwagen.' Door Isabelles baan buiten de deur zijn de investeringen sneller doorgevoerd, waardoor er nu op het bedrijf zo efficiënt mogelijk gewerkt kan worden. 'Het buitenshuis werken heeft bij ons geen financiële prioriteit, maar het biedt wel extra zekerheid', vertelt Isabelle. 'Bovendien biedt de kennis die ik verzamel in mijn baan ook een inhoudelijke meerwaarde op het bedrijf. Maar anderzijds kan ik de dagelijkse praktische kennis van thuis ook in mijn baan goed gebruiken.' Ondanks het feit dat Isabelle niet dagelijks meewerkt, is ze wel nauw bij het bedrijf betrokken. 'We bespreken belangrijke investeringen en discussiëren veel, maar uiteindelijk neemt mijn man zijn eigen beslissing en dat vind ik ook niet erg. Hij moet er dagelijks mee werken.'

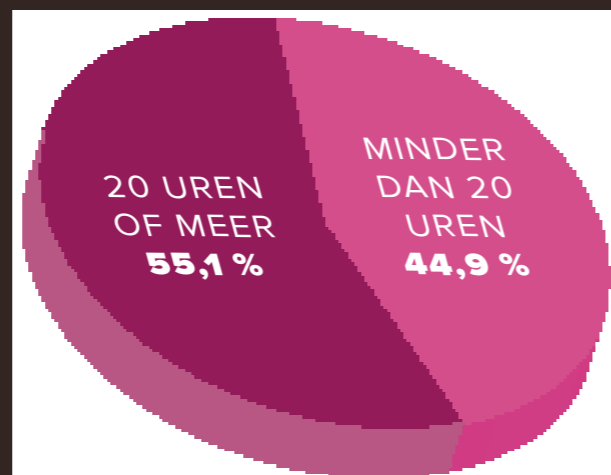
runt haar eigen advocatenkantoor dat gespecialiseerd is in agrarisch recht. Ze begrijpt waarom boerinnen de keuze maken om buiten de deur te gaan werken. 'Het kan diverse redenen hebben, maar de behoefte aan sociale contacten met collega's zal zeker dikwijls meespelen. In tegenstelling tot de boeren hebben de boerinnen vaak voor ze op de boerderij komen een baan buitenshuis gehad, waardoor ze ook meer behoefte aan die contacten hebben', zo stelt Patricia. 'Ook de destijds gemaakte studiekeuze van de vrouw is dikwijls bepalend omdat ze daar graag een vervolg aan wil geven. Daarnaast kan een baan buitenshuis ook het gevoel van eigenwaarde versterken omdat je een financiële bijdrage levert voor het gezin.'

'Het wordt tegenwoordig algemeen aanvaard dat de boerin zelf haar beroepskeuze maakt'

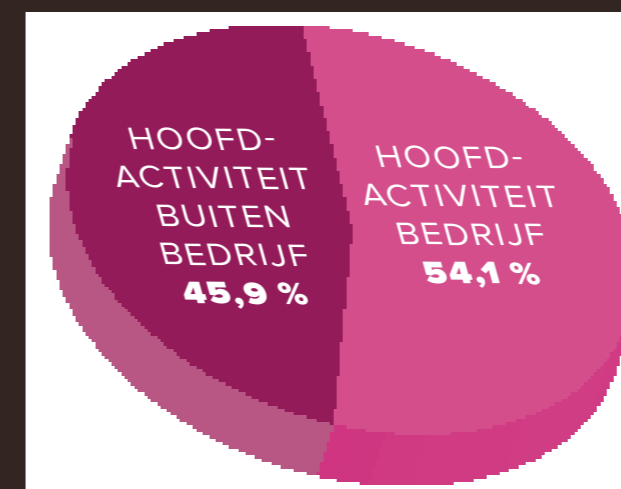
BAAN BOERIN BUITENSHUIS

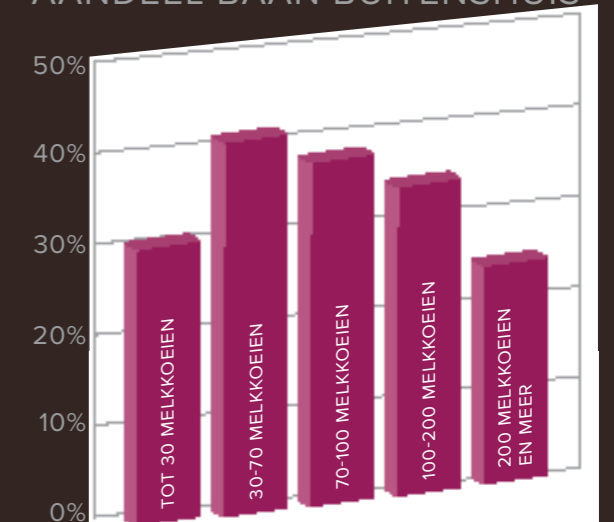
WERKUREN BOERIN OP BEDRIJF

HOOFD-activiteit BOERIN BIJ BAAN BUITEN BEDRIJF

OMVANG BEDRIJF VERSUS AANDEEL BAAN BUITENSHUIS

‘Wanneer je met een boer samenleeft wil je er alles aan doen dat hij ook boer blijft’

Een laatste aspect dat Patricia benoemt bij de motieven om buiten de deur te gaan werken staat dicht bij het ‘vrouw zijn’. ‘Ik denk dat buitenshuis werkende vrouwen ook blij zijn dat ze ’s morgens de overall eens niet hoeven aantrekken, maar zich kunnen opmaken.’

Soms luxe, soms noodzaak

Een buiten de deur werkende boerin is ook Helma van Rozendaal, die als bedrijfsadviseur bij ABAB Accountants en Adviseurs werkt. Ze herkent de door Patricia genoemde redenen binnen haar werkveld. ‘De sociale contacten buiten de deur zijn een hele belangrijke, maar het levert ook een mooi centje extra op. In de meeste gevallen is dat een luxe voor het privéleven en daardoor ook voor het bedrijf, omdat er bijvoorbeeld 15.000 euro minder geld uit het bedrijf gaat. Maar er zijn voorbeelden van kleinere bedrijven waarbij het noodzakelijk is dat de boerin buitenshuis werkt. Tot ongeveer 4,5 ton melkquotum kom je deze financiële reden in de praktijk tegen’, vertelt Helma. ‘De omvang is dan te klein om de vaste lasten te dragen. Daar hoort ook huishoudgeld bij.’ Helma verwacht niet dat de groep bedrijven waarbij de boerin vanwege financiële redenen buiten de deur werkt, zal groeien. ‘Er vallen steeds meer kleinere bedrijven weg en de andere bedrijven nemen in omvang toe. En binnen een groot bedrijf kun je met een netto-inkomen van 1000 euro van de boerin natuurlijk ook geen lening afbetalen.’ Uit de cijfers van het CBS blijkt dat de omvang van het boerenbedrijf een beperkte invloed heeft op het aandeel boerinnen dat buiten de deur werkt. Wel hebben de bedrijven tot 30 en boven de 200 koeien de laagste aandelen boerinnen die buiten de deur werken. ‘De meeste bedrijven tot 30 koeien zitten in het voorportaal van bedrijfsbeëindiging. Deze bedrijven zijn vaker dan gemiddeld van 55-plussers van wie relatief veel vrouwen nooit buitenshuis hebben

‘Er komen op de boerderij steeds meer werkzaamheden waarvoor geen spierkracht nodig is’

RENSKE NYNKE VAN DER WEERD:

‘WE HEBBEN EEN VERLANGLIJSTJE WAARAAN IK WIL BIJDAGEN’

De combinatie van vier ochtenden per week werken in de thuiszorg en onder andere het verzorgen van de kalfjes en het jongvee maken de dagen voor Renske Nynke van der Weerd uit het Friese Scherpenzeel overvol. ‘Buitenshuisstaanders vragen wel eens of ik buitenshuis werk omdat er thuis te weinig werk voor me is of omdat het financieel noodzakelijk is, maar ik doe het uit plichtsgevoel. We hebben een verlanglijstje met wat we aan investeringen binnen het bedrijf willen doen en daarnaast willen twee zoons graag boer worden. Daar wil ik financieel graag een steentje aan bijdragen’, vertelt Renske Nynke. ‘Bovendien wil ik mijn blik verbreden en niet in een isolement raken op ons bedrijf.’

Het is fijn om buitenshuis wat te beleven, zodat we elkaar ook eens wat nieuws te vertellen hebben.’

Renske Nynke, die gediplomeerd dierenarts- en doktersassistente is, heeft in het huishoudelijk werk in de thuiszorg een ideale baan om te combineren met het werken op het bedrijf. ‘Als het voor het bedrijf nodig is, kan ik vrij makkelijk schuiven met mijn werktijden en dagdelen.’

Op de vraag of Renske Nynke het werk op het bedrijf en in de thuiszorg altijd wil blijven combineren, antwoordt ze: ‘Mijn gezin en het bedrijf staan absoluut op nummer één. Mocht het me dus ooit eens te veel worden, dan is wel mijn baan buitenshuis het eerste wat afvalt.’

‘Buitenshuis werkende boerinnen zijn ambassadeurs voor de melkveehouderij’

gewerkt’, vertelt Cor Pierik. ‘En op de hele grote bedrijven is vaak genoeg werk dat de boerin minstens zo goed kan doen als de boer. Ook komen op de boerderij steeds meer werkzaamheden waarvoor geen spierkracht nodig is, zoals computerwerk, zorglandbouw of andere vormen van verbreding.’

Meerderheid werkt twintig uur mee

Een baan buitenshuis wil niet zeggen dat de boerin geen bijdrage levert aan het boerenbedrijf. Sterker nog, uit de cijfers van het CBS blijkt dat van de boerinnen die buiten de deur werken, maar liefst 54,1 procent aangeeft dat de boerderij hun hoofdactiviteit is en dat ze daar de meeste tijd aan besteden. ‘Een melkveebedrijf is vanwege de hoeveelheid werk meer dan andere agrarische bedrijven het schoolvoorbeeld van een gezinsbedrijf. Iedereen in het gezin levert vaak een bijdrage aan het bedrijf’, stelt Cor Pierik. Patricia Scheirlynck is het met hem eens, maar denkt dat er nog een aspect kan spelen. ‘Ik denk dat sommige vrouwen wel eens twifelen of ze er goed aan doen om buitenshuis te werken of dat ze toch tegemoet moeten komen aan het bedrijf. Zodra ze dan thuis komen en met de drukte binnen het bedrijf worden geconfronteerd, willen ze daar graag een bijdrage aan leveren.’

Ongeacht of de boerin dus al dan niet een baan buitenshuis heeft, fors meewerken op de boerderij doet de meerderheid. Ongeveer 55 procent van de boerinnen is meer dan twintig uur bezig met werkzaamheden voor het boerenbedrijf. Helma van Rozendaal: ‘Wanneer je als vrouw met een boer samenleeft, wil je er ook alles aan doen om ervoor te zorgen dat hij boer blijft. Veel boerinnen zijn daarom bereid om eventueel naast hun baan buiten de deur en de verzorging van de kinderen ook achter mee te werken. Hun partner maakt tenslotte ook veel meer dan veertig uur.’

Eigen taak binnen het bedrijf

Binnen de huidige, jonge generatie kiest nog een kleine minderheid ervoor om niet buitenshuis, maar in het bedrijf mee te gaan werken en als een boerin daarvoor kiest, vindt Patricia dat een ‘stoere’ keuze. ‘Vrouwen die in deze tijd kiezen voor de boerderij vind ik sterke vrouwen. Je kiest samen voor het bedrijf en daar zit natuurlijk een risico aan. Maar deze keuze kan het toekomstperspectief van het bedrijf ten goede komen. Door samen aan dezelfde kar te trekken kun je meer realiseren’, stelt Patricia. ‘Daarbij is het wel goed dat de boerin binnen het bedrijf een eigen taak krijgt waarvoor ze verantwoordelijk is. Wanneer je ’s morgens opstaat en aan je partner moet vragen wat je kan gaan doen, dan gaat het fout.’ Het buitenshuis werken van een groot aandeel van de boerinnen heeft volgens Helma van Rozendaal en Cor Pierik ook voordelen voor de sector. Cor: ‘Iedere boerin met een baan buiten de deur heeft daarmee lijntjes naar de samenleving die het imago van de melkveehouder verder oppoetsen. Door al die lijntjes links en rechts de samenleving in zijn buitenshuis werkende boerinnen ambassadeurs voor de melkveehouderij.’